

Pirmieji santuokos metai

Bendro gyvenimo pradžioje į paviršių iškyla gilūs požiūrio bei įpročių skirtumai, kuriuos turime gerbti ir priimti. Šiame straipsnyje pateikiami keletas patarimų, kaip padėti patikimus pamatus meilei.

2017-04-01

Sprendimas jau priimtas. Meilės išbandymas, draugystė ir sužadėtuovės, įveiktas ir leido sušukti: „Tai jis!“ arba „Tai ji!“. Per visą šį laikotarpį jaunieji padėjo vienas

kitam įgyti būsimam santuokos gyvenimo bendrumui būtinas dorybes.

Žmogus, kurį įsimylėjome, nėra mūsų vaizduotėje sukurto roboto projektas. Jeigu taip nutiktų, negalėtume patirti meilės. Meilė visada yra atradimas, nelauktas ir nenumatytas kvietimas, būtent dėl to yra tokia nuostabi. Imamės jaudinančios užduoties: pamažu atrasti kitą. Mylėti, be kita ko, reiškia pažinti mylimąjį ir leisti jam arba jai save pažinti.

Meilė, kuri įkūnija mūsų laisvę, kartu yra menas ir programa visam gyvenimui. „Visų pirma, turime labai mylėti vienas kitą (...). – kartą paklaustas atsakė šv. Josemaria. – „Nebijokite gyvybės. Mylėkite visus vienas kito trūkumus, jeigu šie neįžeidžia Dievo“. Ir pridūrė: „Tu tai jau girdėjai ir labai gerai žinai, kad priklausai savo vyrui, o jis – tau“.

Toliau apie tai kalbėdamas, patarė:
„Bent truputį melskitės kartu.
Nedaug, tačiau bent truputį kasdien.
Ir niekada nesunkink jam gyvenimo
svaitydama į veidą kaltinimus dėl
smulkmenų“[1].

Pirmaisiais santuokos metais
susitinka du charakteriai, dvi
biografijos, dvi šeimos kultūros, du
stiliai, kurie turi derėti. Tai nereiškia,
kad reikia atsisakyti savo asmenybės
savitumo. „Jeigu mano vyras
pranyksta, ką tada galiu mylėti?“[2].
Santuokoje ne atsisakome savitumo,
tačiau papildome savo asmenybę:
savo vyru arba savo žmona.

Jausmų ugdymas - dėl meilės

Gyvybiškai svarbu lavinti savo
jausmus pirmaisiais bendro
gyvenimo mėnesiais ir metais.
Kiekvienas sutuoktinis, kaip ir bet
kuris asmuo, lengviau prisitaikys
prie tų įpročių (tvarkingumas,
tvarkaraštis, šeimos gyvenimo

rutina, dėmesys socialinę reikšmę turintiems įvykiams, gyvenimo būdas, įprastos būsenos, daiktų išdėstymas ant stalo, spintoje ir t.t.), kurie buvo savi tėvų namuose. Gali būti, kad sutuoktinis tūkstančiu aspektų nesutarė su savo tėvais, tačiau jo jausmai vis tiek susiformavo ankstesnės šeimos biografijos kontekste. Praeities negalime ištrinti, tad sutuoktiniui bus patogesni ankstesni įpročiai ir rutinos.

Kai susituokiame, turime keisti savo polinkius, tačiau ne tam, kad juos sunaikintume. Tikslas yra suteikti savo vyro ar žmonos polinkiams tą pačią svarbą, kurią teikiame saviesiems. Visa tai gimsta iš abipusio pasitikėjimo; pasitikėjimo, kuris atspindi Dievo pasitikėjimą kiekvienu iš mūsų.

Popiežius Pranciškus,
komentuodamas antrąjį Pradžios

knygos skyrių, kalbėjo: „Vyruui kažko trūko, kad pasiektų pilnatvę: jam trūko abipusiškumo“. „Šonkaulio“ įvaizdis „neišreiškia nei nepilnavertiškumo, nei pajungimo. Priešingai, šis įvaizdis atskleidžia abipusiškumą: parodo, kad vyras ir moteris yra vienas kūnas, papildo vienas kitą (...) Nukreipia žvilgsnį į dar vieną aspektą: vyras, kad atrastų moterį – tiksliau, kad atrastų moters meilę, – visų pirma turi ją svajoti, ją „susapnuoti“, ir tik po to atrasti“.

„Dievo pasitikėjimas vyru ir moterimi, kuriems patikėjo žemę, yra dosnus, tiesus ir visiškas. Dievas pasitiki jais. Tačiau matyti, kad nelabasis į jų sąmonę bruka abejonę, nepatiklumą, nepasitikėjimą. (...) Taip pat ir mes, kartas nuo karto, tai patiriame savyje, visi. Nuodėmė yra nepasitikėjimo ir susiskaldymo tarp vyro ir moters priežastis“[3].

Asmeniniai kiekvieno iš sutuoktinių išgyvenimai turi tapti santuokos „mes“ pagrindu, tačiau neturi būti teikiamas išankstinis prioritetas nei vieno, nei kito patirtims. Turime kartu įvertinti mūsų ankstesnius išgyvenimus ir taip apibrėžti bendrą projektą, nuspręsti, kokios bus mūsų šeimos būsimos „tradicijos“. Svarbu suprasti, kad santuoka nėra „prisijungimas“ prie kieno nors asmeninio projekto. Turime abu kartu nuspręsti, koks bus mūsų vienintelis bendras ir nepakartojamas santuokos projektas, kurį vėliau ginsime nuo visų, net ir artimiausių draugų.

Pagarba sutuoktinio šeimos kultūrai daug padės, kai bendrausime su jo arba jos giminaičiais. Pagarba ir meilė, kurią privalome teikti savo vyro arba žmonos šeimai, yra neatsiejamas nuo visapusiško jo arba jos būdo gyventi šeimos gyvenimą pažinimo, su kuriuo pamažu

susipažįstame ir įsisaviname kasdienėse veiklose ir bendrame gyvenime.

Jeigu sugebėsime sukurti ir plėtoti aiškų, tvirtą bei savitą šeimos gyvenimo būdą, mūsų giminaičiai, iš abiejų pusių, jaus būtinybę gerbti šeimos identitetą, kurį sukūrėme ir jiems perteikėme. Ir priešingai, jeigu mūsų gyvenimo projektas yra neaiškus, aplinkiniai, juo labiau karščiausiai mus mylintys, jaus būtinybę įsikišti – netinkamai, nors ir kupini gerų norų – ir įteigti kurį nors modelį, kurį mūsų šeimai neva būtina sekti.

Tam, kad sukurtume bendrą projektą, yra būtini abipusiai atsižadėjimai ir „nuolaidos“. Netgi labai galimas dalykas, kad kai kurie sutuoktinio įpročiai mums bus svetimi ir bus nelengva su jais susitapatinti. Nesvarbu. Jeigu mylime ir gebame valdytis, tai laiko

klausimas. Iš tiesų, daugelis sutuoktinio įpročių ir praktikų (pvz., pamaldumas), kurie iš pradžių atrodys svetimi, bėgant laikui taps mūsų gyvenimo ir netgi mūsų identiteto dalimi.

Pirmaisiais metais turėsime apibrėžti įvairių šeimos gyvenimo aspektų stilių: ilsintis ir pramogaujant, leidžiant pinigus, dirbant, bendruose planuose, savanorystėje ir socialinėje veikloje, maldos gyvenime – tiek šeimos, tiek asmeniniame -, ir daugelyje kitų sričių, su kuriomis susidursime.

Komunikacija, kurios tikslas yra kitas

Asmeninė komunikacija apima viską. Komunikacija vyksta dėl visko ir visada, tačiau niekada nepalaužia būti menas, kurį turime lavinti. Čia neaptarsime komunikacijos temos išsamiai. Kita vertus, gali būti naudinga aptarti kai kuriuos

klausimus, ypatingą svarbą teikiant santuokinės komunikacijos tikslams.

Kai komunikacija tiesmukai nukreipiama į trumpalaikį tikslą (pvz., kad man nupirktų daiktą arba paslaugą), tikslu laikau save patį, nors taikomas metodas siekia paveikti kitą („kad man nupirktų“). Kai komunikacijos tikslas gilesnis ir ilgalaikiškesnis (pvz., geri profesiniai santykiai), tikslas yra pats santykis, o metodas nukreipiamas į mudu abu (nusileidžiu, nors ir nesvarbiu aspektu, tačiau ir iš kito reikalauju atsižadėjimo). Kai komunikacija nukreipiama į tikrai asmenišką ir labiau galutinį tikslą (mylėti visą gyvenimą), tikslu tampa kitas asmuo, o metodą kiekvienas taiko pats sau („noriu pasikeisti, kad tu būtum laiminga(-s)“)!

Gali būti, kad kai tikslu laikau pats save, reikalauju iš kito pasikeisti ir pakeisti savo troškimus. Ir priešingai,

jeigu savo dėmesį sutelkiu į kitą, pats pasistengsiu pasikeisti ir prisitaikyti.

Teigiamas požiūris būtų toks: „Atėjus sunkumams, svarbu suprasti, kad situacija pagerės pasikeitus vienam vieninteliam asmeniui: jam pačiam. Be to, tai visada įmanoma. Vis dėlto, dažniausiai manoma, kad būtent kitas sutuoktinis turi keistis, nors tai beveik niekada neįvyksta (...). Jei nori pakeisti savo sutuoktinį, iš pradžių pats kuo nors pasikeisk“[4].

Dalintis meile ir gyvenimu

Pirmieji santuokos metai yra tinkamas momentas padėti tvirtus meilės pamatus. Meilės branda visada pasireiškia vaisingumu. Kiekviena meilė yra dvasiškai ir materialiai vaisinga, linksta skleistis. Sterilumas niekada nebuvo būdingas meilei. „Nei nedora, nei melaginga: meilės saikas yra mylėti be saiko“. - sakydavo šv. Augustinas.

„Meilė“, kuri išskaičiuoja, apsiriboja, paneigia pati save. Meilė visada bando pralenkti pati save, yra nukreipta į kitą, pasireiškia daugybe smulkmenų, dėmesiu, laiku, atsidavimu... ir taip pat vaikais, jeigu duoda Dievas, ar bent jau troškimu turėti vaikų.

Vaisingumo santuokoje pagrindas ir neatsiejamas, specifinis, savitas bruožas, skiriantis santuoką nuo kitų žmogiškų meilių, yra galimybė perduoti gyvybę: vaikai. „Pagrindinis šeimos uždavinys – tarnauti gyvybei, įgyvendinti istorijoje pirmąją Kūrėjo palaiminimą: per gimdymą perduoti Dievo paveikslą iš žmogaus žmogui (Pr 5,1-3)“[5].

Taigi, meilės savitumas šioje žemėje yra vaisingumas, bent jau troškimas, kadangi biologinis vaisingumas ne visada priklauso nuo mūsų norų. Iš tiesų, esama sutuoktinių, kurie negali susilaukti vaikų. Vis dėlto, kai kurie

iš jų yra tikras vaisingumo pavyzdys, būtent dėl savo atvirumo kitam sutuoktiniui ir visuomenei.

Santuokinė meilė, kuri sąmoningai kliudytų galimybei perduoti gyvybę, būtų mirusi, save paneigianti ir, dėl to, nebūtų santuokinė.

Atskiras klausimas yra skaičius. Kas gali nustatyti matą meilei? Juo labiau, kas turi teisę kitus teisti ir nurodinėti, koks gi tas matas?

Turime būti labai atidūs ir niekada neteisti kitų. Pasitaiko svarbių motyvų atidėti vaikų gimimą (tačiau visada gerbiant pačią sutuoktinių santykių prigimtį). Vis dėlto, viena turėtų būti aišku: tai, kas savita meilei, yra vaisingumas, o ne nevaisingumas. Apie vaikus, kurie irgi yra asmenys, turėtų būti galvojama su laisve ir didžiadvasiškumu, tai yra, su meile.

Javier Vidal-Quadras

[1] Šv. Josemaria, užrašai iš pasisėdėjimo, Santiagas (Čilė), 1974 m. liepos 7 d.

[2] M. Brancatisano, *La Gran Aventura*.

[3] Popiežius Pranciškus, bendroji audiencija, 2015 m. balandžio 22 d.

[4] U. Borghello, *Las crisis del amor*.

[5] Šv. Jonas Paulius II, ap.par. *Familiaris consortio*, n. 28.